

Трајче Стaмески
УСНОКНИЖЕВНИ ТРАНСПОЗИЦИИ ВО МАКЕДОНСКАТА
КНИЖЕВНОСТ

МАКЕДОНИКА

ЛИТЕРА

www.makedonikalitera.mk

E-mail: makedonikalitera@yahoo.com

makedonikalitera@gmail.com

Трајче Стамески

Усно книжевни трансјозиции во македонската книжевност

© 2024, Трајче Стамески, автор

Сите права се резервирани. Ниту еден дел од оваа публикација не смее да се репродуцира, складира во систем за пребарување или да се пренесува во која било форма или на кој било начин, електронски, механички, со фото-копирање, снимање или на друг начин, без претходно писмено одобрение на издавачот или на авторот.

Трајче Стамески

**УСНОКНИЖЕВНИ
ТРАНСПОЗИЦИИ
ВО МАКЕДОНСКАТА
КНИЖЕВНОСТ**

**МАКЕДОНИКА
ЛИТЕРА
Скопје, 2024
МАКЕДОНИЈА**

СОДРЖИНА

НАМЕСТО ВОВЕД	5
I. АРХАИЧНО	9
1. Од митот кон фолклорот	9
1.1 Одлики на културниот јунак	12
1.2 Сказната и епот: преосмислување на митот	14
1.3 Античката трагедија и епската песна	20
1.4 Моделот на народните епски песни за Болен Дојчин	22
1.4.1 Проблеми на кодификацијата	22
1.5 Болен Дојчин и моделот на трагичниот јунак на Аристотел	27
1.5.1 Индивидуално и општествено напросечен	28
1.5.2 Незнаење (Агноја)	30
1.5.3 Заслепеност (Хибрис)	32
1.5.4 Трагична грешка (Хамартија)	35
1.5.5 Препознавање на грешката: казна, болест, страдање	39
1.5.6 Генеологијата на трагизмот на Болен Дојчин: завршни констатации	46
1.6 Место на премин. Бахтин: монолошката реч на епот и дијалогичноста на романот	51
1.7 Дефинирање на теориските концепти	55
1.7.1 Модел	55
1.7.2 Контекстуализација	56
1.7.3 Транспозиција	57
1.7.4 Проблемите на книжевното транспонирање и македонското искуство	59
1.7.5 Топосот и фигурите на меморијата	65
1.7.6 Интертекстуалност	66
II. ФОЛКЛОРНИТЕ МОДЕЛИ И МОДЕРНИСТИЧКОТО ПИСМО	73
2. Дефинирање на пимот: модернизам	73
2.1 Драмата „Болен Дојчин“ од Георги Сталев	78
2.1.1 Начини на трансформирање на фолклорните модели	78

2.1.2 Транспонирање на поетски мотиви -----	81
2.1.3 Егзистенцијална и философско-етичка трансформација на епскиот јунак ----	88
2.2 Празнината на страдањето -----	93
2.2.1 Концептот: грев, страдање, признание -----	98
2.3 Дојчин и побратимите: за љубовта и предавството -----	100
2.4 Болен Дојчин: митски или митологизиран јунак? -----	111
2.5 Романот „Марко Крале“ на Слободан Мицковиќ -----	113
2.5.1 Дехероизација на јунакот -----	115
2.5.2 Преданието и фантастичните димензии на стравот ---	118
2.6 Книжевност: Историја -----	127

III. ФОЛКЛОРНИТЕ МОДЕЛИ И

ПОСТМОДЕРНИСТИЧКОТО ПИСМО -----	132
3. Дефинирање на поимот: постмодернистичко -----	132
3.1 Драмата „Лејла Анџелина“ на Благоја Ристески – Платнар	137
3.1.1 Каузалитетот на драмските ситуации -----	137
3.1.2 Драмата и фолклорниот прототекст -----	142
3.2 Драмите на Сталев и Платнар: сличности и разлики -----	152
3.3 Статусот на ликовите -----	154
3.4 Инцестот – Забранетата форма на љубов -----	158
3.5 Романот „Невеситијата на змејот“ на Влада Урошевиќ ---	160
3.5.1 По трагите на минатото -----	160
3.6 Транспонирање на митски матрици: Архетипска шема на патувањето -----	164
3.6.1 Иницијативска тајна -----	168
3.6.2 Хронотоп. Дихотомија: мит/историја -----	171
3.7 Травестија на уснокнижевни модели -----	178
3.8 Симулација на уснокнижевни жанри -----	183
3.9 Симулација на комуникативност на сведоштво – „Темни кажувања“ на Кирил Камилов -----	187
3.9.1 Орална историја и колективна меморија -----	189
ЗАКЛУЧОК -----	196
БИБЛИОГРАФИЈА -----	207

Трајче Стaмески
УСНОКНИЖЕВНИ ТРАНСПОЗИЦИИ ВО МАКЕДОНСКАТА
КНИЖЕВНОСТ

Издавач
МАКЕДОНИКА
ЛИТЕРА
Скопје

ул. Никола Добровиќ 1/1-3
www.makedonikalitera.mk
<https://www.facebook.com/makedonikaknigi/>
E-mail: makedonikalitera@yahoo.com
makedonikalitera@gmail.com
Тел.: +389 (0)2 2722 820; +389 (0)70 384 583

За издавачот
Нове Цветаноски
управител и главен уредник

Лектура
Татјана Б. Ефтимоска

Ликовно-графичка изведба на корицата
Ленче Тосева

Компјутерска подготовка за печат
МАКЕДОНИКА
ЛИТЕРА

Печатено во Македонија
Печатница Графо ден
Скопје, 2024

Тираж: 100 примероци

CIP – Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“,
Скопје

821.163.3:398“19/20“

СТАМЕСКИ, Трајче
Уснокнижевни транспозиции во македонската книжевност / Трајче
Стамески; – Скопје : Македоника литера, 2024. Скопје; 218 стр. ; 21 см.

Библиографија: стр. 213-216

ИСБН 978-608-252-228-9

а) Македонска книжевност -- 20-21 в. -- Фолклорни модели --
Транспонирање

COBISS.MK-ID 64512005
